

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

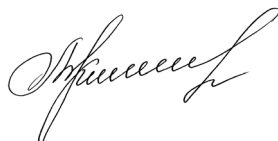
МИХАСЮК ОКСАНА КОСТЯНТИНІВНА

УДК 373.014.61/.62(477)(043.3)

**РОЗВИТОК СИСТЕМИ
ГРОМАДСЬКО-ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
В ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

13.00.06 – теорія та методика управління освітою
(011 – освітні, педагогічні науки)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2021

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Державному закладі вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, м. Київ.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор
РЯБОВА Зоя Вікторівна,
Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, кафедра менеджменту освіти та права, завідувач

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук
ПАСТОВЕНСЬКИЙ Олександр Вікторович,
Комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради, кафедра суспільно-гуманітарних дисциплін, професор;

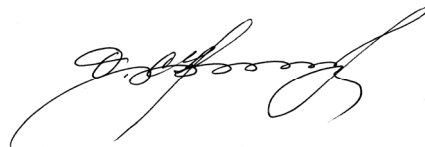
кандидат педагогічних наук
ЛУЗАН Людмила Олександрівна,
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», кафедра навчання мов і літератури, доцент.

Захист відбудеться «13» травня 2021 року о 14.00 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.455.03 у Державному закладі вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України за адресою: 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-А, корпус 3, зала засідань.

Із дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України за адресою: 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-Д і на сайті: www.umo.edu.ua

Автореферат розіслано «12» квітня 2021 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. С. Снісаренко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Спектр новітніх соціально-економічних та політико-правових перетворень слугує вагомим чинником комплексного реформування усіх сфер суспільного життя, зокрема у галузі освіти, для формування конкурентоспроможного людського капіталу держави.

Прийняттям Законів України «Про освіту» (2017 р.), «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.), упровадженням Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2016 р.) проголошується демократичний вектор розвитку національної системи освіти, що характеризується інтегративністю та ґрунтується на успішних європейських і світових практиках розбудови громадянського суспільства.

Повномасштабна реформа децентралізації в Україні зумовлює перерозподіл і передачу значної частини повноважень, функцій, ресурсів від виконавчої влади до органів місцевого самоврядування територіальних громад, що значним чином розширює сферу їхньої відповідальності; активізацію громадських суспільно важливих ініціатив; створення безпечного, комфортного життєвого середовища; формування й реалізацію комплексу якісних і доступних публічних послуг, що відповідають суспільним запитам та потребам громади.

Консолідація зусиль суб'єктів громадянського суспільства й державної влади стає однією із передумов модернізації вітчизняної системи освіти та створення безпечного освітнього середовища. Демократизація та децентралізація управління, становлення педагогіки партнерства на засадах дитиноцентризму (людиноцентризму), розширення автономії та формування конкурентоспроможності закладів освіти вимагають зміни традиційних підходів до управління закладами загальної середньої освіти.

Вимоги часу, а саме: глобальна цифровізація освіти, пролонгована соціальна трансформація закладів в умовах перманентних змін, зростання конкуренції, необхідність організації освітньої діяльності в новій реальності та відхід від усталеної практики – спонукають систему управління закладом моделювати нові механізми забезпечення якості освіти.

Законодавчо унормований та науково обґрунтований принцип державно-громадського управління потребує суттєвого вдосконалення та оновлення, у тому числі шляхом перерозподілу домінуючих впливів між суб'єктами управління, залучення представників громадських інституцій з метою задоволення освітніх запитів громади, делегування управлінських повноважень та налагодження гармонійних взаємозв'язків у системі «заклад освіти – родина – громада».

Науковим підґрунтям дисертаційного дослідження є праці провідних вітчизняних та закордонних науковців з питань:

– модернізації підходів до управління освітою В. Андрущенка, І. Адрощук, В. Бега, В. Бондаря, Г. Дмитренка, Ю. Завалевського, В. Камишина, В. Кременя, В. Маслова, С. Ніколаєнка, В. Олійника, Н. Островерхової, Л. Паращенко, Л. Петренко, Н. Протасової, З. Рябової, Т. Сорочан, Л. Сергєєвої, Г. Тимошко;

– управління закладами загальної середньої освіти О. Боднар, В. Гладкової, В. Григораша, Л. Даниленко, Г. Єльнікової, М. Кириченка, Н. Клокар, Т. Лукіної, Л. Лузан, В. Луначека, Н. Любченко, В. Маслова, Л. Мартинець, О. Мармази, Л. Назаренко, І. Осадчого, О. Почуєвої, Є. Хрикова, Р. Черновол-Ткаченко;

– інтегративних аспектів діяльності державних і громадських інституцій у сфері управління освітою В. Андрущенко, Л. Гаєвської, Л. Калініної, С. Королук, С. Крисюка, Н. Лісової, І. Лопушинського, В. Лугового, С. Ніколаєнка, О. Онаць, В. Олійника, О. Пастовенського, В. Супруна, О. Тягушевої;

– демократизації управління освітою Е. Бекман, К. Брджіза, В. Вайдінгера, Р. Голлоба, Дж. Дьюї, Ю. Конаржевського, Ф. Котлера, П. Крапфа, Б. Траффорда, В. Трояна, Ї. Трунди, К. Ф. А. Фокс.

Вивчення теорії і практики становлення системи громадсько-державного управління у сфері освіти дає змогу стверджувати, що на сьогодні зазначена вище проблема потребує розроблення в контексті управління закладами загальної середньої освіти на засадах партнерської взаємодії. Аналіз нормативно-правових документів, наукових досліджень у сфері управління освітою та сучасних практик дозволив виявити низку суперечностей між:

– динамічним розвитком суспільних процесів, зростанням вимог до закладів загальної середньої освіти, високим соціальним запитом на отримання якісної освіти та неготовністю суб'єктів управління до формування комплексу освітніх послуг на основі врахування потреб усіх зацікавлених сторін;

– необхідністю демократизації та децентралізації управління закладами загальної середньої освіти та недостатнім рівнем залучення громадських структур до цього процесу;

– потребою модернізації традиційного державно-громадського управління шляхом трансформації в громадсько-державне та неповною розробленістю цього питання в науці та практиці.

Зазначене дає змогу стверджувати, що актуальність аналізованої проблеми, її недостатня науково-методична обґрунтованість і потреба в розв'язанні визначених суперечностей обумовлюють вибір теми дисертаційного дослідження: **«Розвиток системи громадсько-державного управління в загальноосвітньому навчальному закладі».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження проведено відповідно до плану науково-дослідної роботи Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України в межах наукової теми кафедри менеджменту освіти та права Центрального інституту післядипломної освіти «Науково-методичні засади підвищення ефективності державно-громадського управління неперервною освітою в умовах суспільної трансформації в Україні» (0116U007183).

Тема дисертаційного дослідження затверджена рішенням Вченої ради Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти»

Національної академії педагогічних наук України (протокол № 7 від 22.10.2015 р.) та узгоджена на засіданні Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні (протокол № 8 від 15.12.2015 р.).

Слід зазначити, що з прийняттям у 2017 році Закону України «Про освіту» змінено назву «загальноосвітній навчальний заклад» на «заклад загальної середньої освіти», отже, у дисертаційній роботі запропоноване поняття буде вживатися в останній інтерпретації згідно з вимогами чинного законодавства.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти.

Відповідно до поставленої мети визначено такі **завдання дослідження**:

- проаналізувати стан розробленості проблеми розвитку системи громадсько-державного управління в науці та практиці;
- визначити й деталізувати критерії розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти та оформити їх у факторно-критеріальну субмодель оцінки розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти;
- розробити та експериментально перевірити модель розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти;
- змоделювати та визначити зміст технології запровадження моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти;
- підготувати методичні рекомендації щодо впровадження моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти.

Об'єкт дослідження – управління закладом загальної середньої освіти.

Предмет дослідження – розвиток системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти.

Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань дослідження застосовано комплекс загальнонаукових **методів**:

- *теоретичних*: вивчення та аналіз наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених із теми дослідження для визначення стану теоретичної розробленості питання розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти; аналіз нормативно-правового забезпечення освітньої сфери взагалі та функціонування закладів загальної середньої освіти зокрема; синтез, систематизація, узагальнення уможливило визначення критеріїв розвитку системи громадсько-державного управління; порівняльний аналіз; прогнозування, абстрагування, проектування, педагогічне моделювання для розробки науково обґрунтованої структури й компонентів розвитку системи громадсько-державного управління та технології її запровадження в закладі загальної середньої освіти;

– *емпіричних*: збір та узагальнення об'єктивних даних про стан розвитку системи громадсько-державного управління, анкетування, метод Делфі, експертне оцінювання, ранжування, опитування, бесіди, спостереження, інтерв'ювання, педагогічний експеримент: констатувальний і формувальний, що дозволило перевірити результативність моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти, кваліметричні методи оцінювання, факторно-критеріальне моделювання, методи статистично-математичного опрацювання результатів, графічне зображення результатів дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

уперше:

– розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено модель розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти, що складається із чотирьох взаємопов'язаних блоків: цільового, теоретичного, змістовно-технологічного, рефлексивно-результативного;

– змодельовано та визначено зміст технології запровадження моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти, що містить цільовий, процесуальний і результативний блоки;

– визначено й деталізовано критерії розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти та оформлено їх у факторно-критеріальну субмодель оцінки розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти;

уточнено:

– сутність **дефініцій**: «громадсько-державне управління в освіті», «громадсько-державне управління в закладі загальної середньої освіти», «система громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти», «розвиток системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти»;

набули подальшого розвитку:

– ідеї демократизації, модернізації освітнього процесу, трансформації державно-громадського управління, розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти.

Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що підготовлено методичні рекомендації для керівників закладів освіти щодо впровадження моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти, які можуть бути використані в закладах вищої освіти, що здійснюють підготовку керівників закладів загальної середньої освіти; у формальній та неформальній післядипломній освіті для підвищення рівня професійної компетентності адміністрації закладів загальної середньої освіти. Матеріали дисертаційного дослідження стануть у пригоді під час формування органів громадського управління освітою в новостворених територіальних громадах.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження запроваджено в освітній процес закладів загальної середньої освіти Богодухівського району (довідка відділу освіти Богодухівської районної

державної адміністрації від 25.10.2019 № 07-11/1317), Богодухівської гімназії № 1 Богодухівської районної ради Харківської області (довідка від 30.10.2019 № 01-22/170), Гутянської загальноосвітньої школи I–III ступенів Богодухівської районної ради Харківської області (довідка від 05.11.2019 № 197/01-25), Крисинського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітній навчальний заклад I–III ступенів – дошкільний навчальний заклад» Богодухівської районної ради Харківської області (довідка від 29.10.2019 № 01-21/192), Петропавлівський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітній навчальний заклад I–II ступенів – дошкільний навчальний заклад» Богодухівської районної ради Харківської області (довідка від 06.11.2019 № 01-21/108), Полковомикитівської загальноосвітньої школи I–III ступенів Богодухівської районної ради Харківської області (довідка від 16.10.2019 № 01-31/72), Таращанського академічного лицю «Ерудит» Таращанської районної ради Київської області (довідка від 16.01.2020 № 7), Ульяновської загальноосвітньої школи I–III ступенів Богодухівської районної ради Харківської області (довідка від 22.10.2019 № 01-17/92), Шарівської загальноосвітньої школи I–III ступенів Богодухівської районної ради Харківської області (довідка від 18.11.2019 № 01-22/45).

Апробація результатів дисертації здійснювалась шляхом публікації основних положень і результатів дослідження, їх обговорення на засіданнях кафедри менеджменту освіти та права Центрального інституту післядипломної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, науково-методичних заходах, науково-практичних конференціях, форумах, круглих столах, у тому числі *міжнародних*: «Соціально-економічні та гуманітарні аспекти світових інноваційних трансформацій» (м. Київ, 30 березня 2016 р.), «Сучасна реформа освіти в Україні – головні напрямки, проблеми, завдання» (м. Харків, 2–4 березня 2017 р.), «Нова українська школа: Компетентності лідерства та менеджменту керівників опорних шкіл для підвищення якості освіти» (м. Київ, 05 листопада 2019 р.), «Парадигмальна модель керівника сфери освіти у контексті євроінтеграційних процесів» (м. Тернопіль, 18–19 травня 2019 р.), «Психолого-педагогічні проблеми соціалізації особистості в сучасних умовах» (м. Київ, 31 січня – 1 лютого 2020 р.), «Інноваційні наукові дослідження у галузі педагогіки та психології» (м. Запоріжжя, 7–8 лютого 2020 р.), «Розбудова єдиного інформаційного простору впродовж життя» (м. Київ-Харків, 25–27 березня 2020 р.), «Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки» (м. Запоріжжя, 29–30 травня 2020 р.), «Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної педагогіки та психології» (м. Львів, 26–27 червня 2020 р.), «Сучасна педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень» (м. Київ, Україна, 10–11 липня 2020 р.);

усеукраїнських: «Трансформаційні процеси в умовах суспільного розвитку: тенденції, концепції та новаторство в освіті» (м. Київ, 4 грудня 2014 р.), «Дні науки – 2015: Наука і практика в професійній діяльності фахівців» (м. Київ, 14 травня 2015 р.), «Управління навчальним закладом в умовах трансформаційних перетворень» (м. Київ, 4 червня 2015 р.), «Організаційна культура загальноосвітнього навчального закладу: від теорії

формування та розвитку – до практики управління» (м. Київ, 20 листопада 2015 р.), «Науково-методичні засади управління громадсько-активними школами» (м. Київ, 22 квітня 2016 р.), «Адаптивні системи управління в освіті» (м. Залізний порт, 17–23 вересня 2016 р.), «Професійна підготовка керівника: Базовий стандарт» (м. Київ, 15–16 грудня 2016 року), «Адаптивні системи управління в освіті» (м. Харків, 26–30 січня 2017 р.), «Трансформація підготовки менеджерів освіти до реалізації концепції «Нова українська школа» (м. Київ, 11 квітня 2017 р.), «Інноваційні процеси в глобалізації сучасної освіти» (м. Харків, 5–9 липня 2017 р.), «Позиціонування навчального закладу на ринку освітніх послуг засобами традиційних та новітніх медіа» (м. Київ, 02 листопада 2017 р.), «Демократичне врядування в закладах освіти в умовах освітніх змін» (м. Косів, 15 листопада 2017 р.), «Розвиток компетентностей директора Нової української школи» (м. Одеса, 25–26 червня 2018 р.), «Адаптивні системи управління в освіті» (м. Харків, 26–31 січня 2018 р.), «Адаптивне управління Новою українською школою: ціннісні орієнтири» (м. Харків, 4–8 липня 2019 р.), «Розвиток інноваційного потенціалу педагогічних працівників та його реалізація в проєктній діяльності» (м. Полтава, 10 жовтня 2019 р.), «Адаптивні процеси в національній системі освіти» (м. Харків, 30–31 січня 2020 р.), «Адаптивне управління в освіті: цифрові виклики» (Перша Всеукраїнська міжгалузєва літня наукова онлайн-школа з міжнародною участю, 7–9 липня 2020 р.).

Публікації. Основний зміст, теоретичні та практичні результати дослідження відображено у 20 публікаціях автора, серед них 2 – у міжнародних виданнях, 7 статей у фахових виданнях, 11 – в інших наукових виданнях.

Структура та обсяг дисертації зумовлені логікою дослідження. Робота складається з анотацій українською, англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації – 262 сторінки, обсяг основного тексту – 208 сторінок. Робота містить 11 додатків, 35 таблиць і 14 рисунків. Список використаних джерел містить 230 найменувань, із них 15 – іноземною мовою.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, також розкрито наукову новизну та практичну значущість роботи; надано відомості про апробацію та впровадження отриманих результатів.

У першому розділі *«Розвиток системи громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти у теорії та практиці»* актуалізовано ключові аспекти досліджуваної проблеми, визначено та схарактеризовано понятійний апарат, з'ясовано особливості теорії і практики розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти.

Акцентовано, що на сучасному етапі суспільного розвитку провідним завданням закладів загальної середньої освіти є організація якісної освітньої

діяльності, що ґрунтується на педагогіці партнерства, враховує освітні потреби та запити учасників освітнього процесу й громади, сприяє створенню безпечного та комфортного середовища для навчання. З огляду на зазначене, виникає потреба в модернізації традиційних підходів до управління закладами загальної середньої освіти.

На підставі аналізу філософських, психолого-педагогічних, науково-прикладних досліджень, нормативно-правового забезпечення функціонування закладів загальної середньої освіти, провідних аналітичних матеріалів освітньої галузі визначено, що державно-громадське управління потребує суттєвого вдосконалення, розвитку громадської складової, активного залучення громадськості до управління закладами загальної середньої освіти, що характерно для громадсько-державного управління.

З'ясовано, що *громадсько-державне управління в освіті* – це вид соціально-педагогічного управління, процес взаємовпливу громадських і державних інституцій, як суб'єктів управління, що ґрунтується на спільній діяльності, партнерських зв'язках, з метою реалізації соціальних замовлень громади щодо розвитку особистості та піднесення цінності освіти як основи благополуччя суспільства.

Уточнено, що *громадсько-державне управління в закладі загальної середньої освіти* – вид соціально-педагогічного управління, процес взаємовпливу громадських і державних суб'єктів управління, що заснований на спільній діяльності, партнерських зв'язках з метою реалізації соціальних замовлень та із забезпеченням пріоритету прав органів громадського управління та самоврядування.

Обґрунтовано, що *система громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти* – це цілісність взаємопов'язаних елементів, що поєднуються управлінською системною взаємодією суб'єктів управління й забезпечують відкритість, інтегративність та соціальну значущість результату освітньої діяльності закладу.

Визначено, що *розвиток системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти* – це цілеспрямований процес партнерської взаємодії суб'єктів громадського й державного управління, що полягає в трансформації (перетворенні) вертикальних впливів на стан об'єкта управління в горизонтальні з метою пролонгованого переведення його на новий (вищий) рівень для забезпечення якості та конкурентоспроможності послуг закладу загальної середньої освіти й задоволення освітніх потреб і запитів учасників освітнього процесу та громади.

Аргументовано, що зазначена система ґрунтується на таких наукових підходах, як системний, синергетичний, кібернетичний, діяльнісний, середовищний, інформаційний, ситуативний; принципах управління; має інтегративні зв'язки із такими видами управління соціально-педагогічними системами: інноваційним, стратегічним, адаптивним, маркетинговим, партисипативним, інформаційним.

Деталізовано *критерії* розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти, а саме: інформаційна відкритість закладу освіти, маркетингова діяльність, цифровізація освітнього процесу, стратегічне

планування роботи закладу загальної середньої освіти, розвиток мережі органів громадського управління та самоврядування, зв'язки з громадськістю, організація освітнього процесу на основі суспільних запитів, використання ресурсів громадою, проектна діяльність, фандрайзингова діяльність, краудфандинг у роботі закладу освіти, співпраця із закладами освіти, партнерство з підприємствами, установами, представниками бізнесу, реалізація концепції громадсько-активних шкіл, якість освітньої діяльності, моніторинг якості освіти, громадський нагляд (контроль), рівень задоволеності учасників освітнього процесу та стейкхолдерів, відповідність організації освітньої діяльності суспільним запитам.

На основі принципів педагогічної кваліметрії, сформовано відповідну факторно-критеріальну субмодель оцінки розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти та схарактеризовано рівні її розвитку (високий, достатній, середній, низький).

У ході дослідження практичного стану розвитку системи громадсько-державного управління виявлено, що зазначений вид управління перебуває на стадії становлення. За результатами анкетування директорів закладів загальної середньої освіти визначено, що 10% респондентів вважають, що нині переважає саме громадсько-державне управління.

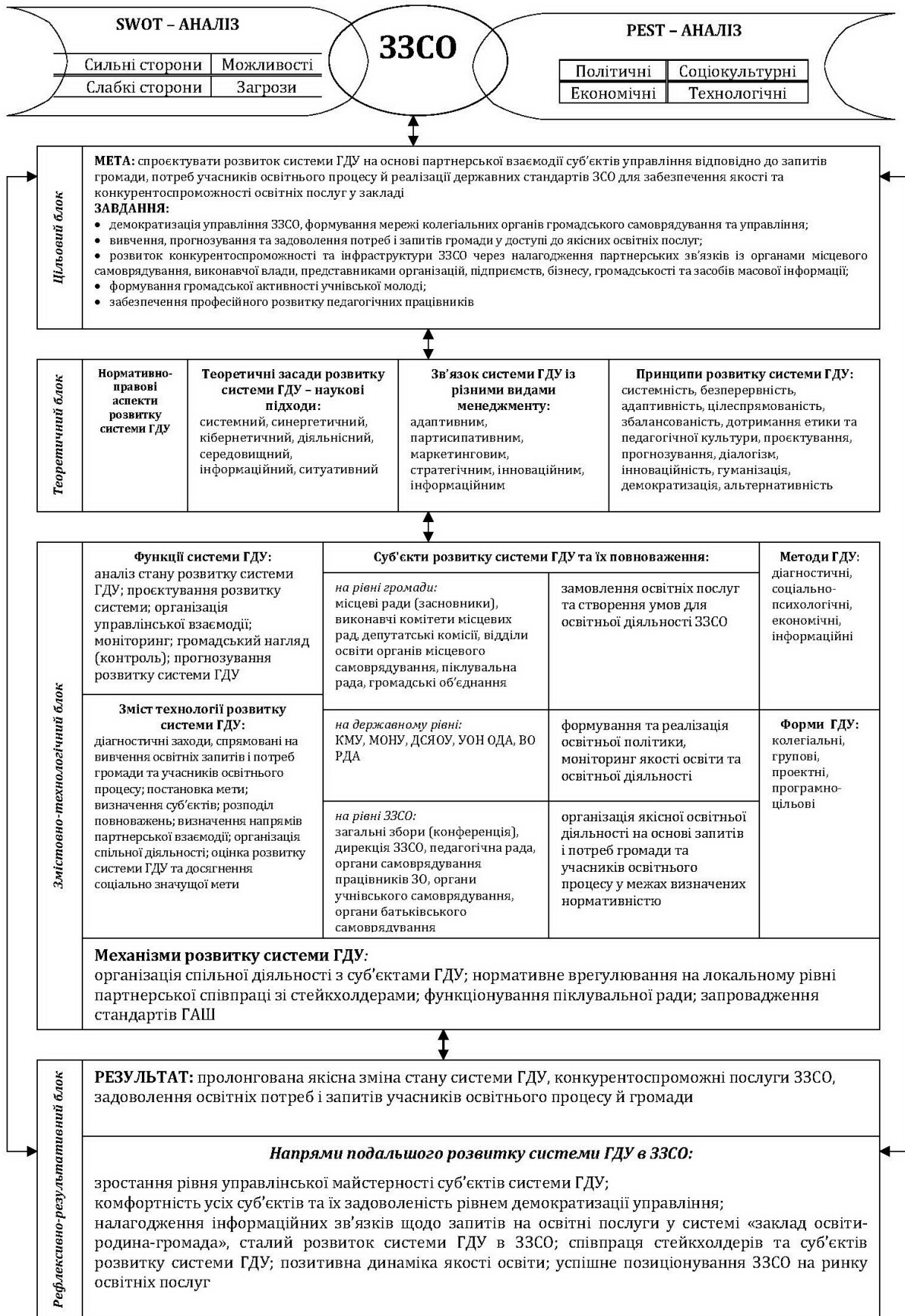
У межах констатувального етапу дослідницької роботи, керуючись означеними критеріями, узагальненими у факторно-критеріальну субмодель оцінки розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти, досліджено практичний стан розвитку системи громадсько-державного управління в закладах загальної середньої освіти, які були визначеними базовими для проведення експериментальної перевірки. У результаті проведеної роботи встановлено середній рівень розвитку запропонованої системи.

Підкреслено, що важливими чинниками для розвитку системи громадсько-державного управління є реформа децентралізації в Україні, демократизація управлінських процесів, запровадження автономії закладів загальної середньої освіти, організація освітньої діяльності на засадах педагогіки партнерства, орієнтація на дитиноцентризм (людиноцентризм), реалізація компетентнісного підходу.

Другий розділ *«Моделювання розвитку системи громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти»* присвячено обґрунтуванню моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти та технології її запровадження.

На підставі аналізу наукових джерел встановлено, що моделювання – це один із ключових методів наукових досліджень та важливий аспект управлінської діяльності керівників закладів освіти, що передбачає створення (побудову) моделі, тобто певної системи. З'ясовано, що процес моделювання складається із чітко встановлених етапів і загальноприйнятих вимог, зокрема щодо визначення мети, завдань, власне побудови моделі, її перевірки, експериментального випробування і за потреби коригування.

У ході дослідження розроблено модель розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти, що складається із чотирьох взаємопов'язаних блоків, а саме: цільового, теоретичного, змістовно-технологічного, рефлексивно-результативного (див. рис.).

Рис. Модель розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти

На рисунку введено такі позначення: ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти; ГДУ – громадсько-державне управління; ЗСО – загальна середня освіта; КМУ – Кабінет Міністрів України; МОНУ – Міністерство освіти і науки України; ДСЯОУ – Державна служба якості освіти України; УОН ОДА – управління освіти і науки обласних державних адміністрацій; ВО РДА – відділи освіти районних державних адміністрацій; ЗО – заклади освіти; ГАШ – громадсько-активні школи.

З метою актуалізації зовнішніх і внутрішніх показників діяльності закладів загальної середньої освіти, визначення можливостей, загроз, сильних і слабких сторін, політичних, економічних, соціокультурних та технологічних чинників, що впливають на розвиток закладу освіти, пропонується застосування SWOT- і PEST-аналізу.

Цільовий блок моделі включає мету та завдання розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти. *Мета* полягає у проєктуванні розвитку системи громадсько-державного управління на основі партнерської взаємодії суб'єктів управління відповідно до запитів громади, потреб учасників освітнього процесу й реалізації державних стандартів загальної середньої освіти для забезпечення якості та конкурентоспроможності освітніх послуг у закладі.

Завданнями моделі визначено: демократизація управління шляхом делегування повноважень; формування мережі колегіальних громадських органів управління та самоврядування; вивчення, прогнозування та задоволення потреб і запитів громади в доступі до якісних освітніх послуг; розвиток конкурентоспроможності та інфраструктури закладів загальної середньої освіти через налагодження партнерських зв'язків із органами місцевого самоврядування, виконавчої влади, представниками організацій, підприємств, бізнесу, громадськості та засобів масової інформації; формування громадської активності учнівської молоді; забезпечення професійного розвитку педагогічних працівників.

У *теоретичному блоці моделі* зазначаються нормативно-правові аспекти розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти; наукові підходи (системний, синергетичний, кібернетичний, діяльнісний, середовищний, інформаційний, ситуативний); зв'язок системи громадсько-державного управління із різними видами менеджменту, а саме: стратегічного, інноваційного, адаптивного, партисипативного, маркетингового, інформаційного управління; принципи розвитку системи громадсько-державного управління (за Л. Калініною та О. Онаць), зокрема системність, безперервність, адаптивність, цілеспрямованість, збалансованість, дотримання етики, педагогічної культури, проєктування, прогнозування, діалогізм, інноваційність, гуманізація, демократизація, альтернативність.

Змістовно-технологічний блок моделі включає: функції, механізми, методи, форми, зміст технології розвитку системи громадсько-державного управління, суб'єкти та їх повноваження. До *функцій системи* громадсько-державного управління віднесено: аналіз стану розвитку системи громадсько-державного управління; проєктування розвитку системи; організація

управлінської взаємодії; моніторинг; громадський нагляд (контроль); прогнозування розвитку системи громадсько-державного управління.

Зміст технології розвитку системи громадсько-державного управління полягає у проведенні діагностичних заходів, спрямованих на вивчення освітніх запитів і потреб громади; постановці мети; визначенні суб'єктів; розподілі повноважень; визначенні напрямів партнерської взаємодії; організації спільної діяльності; оцінці розвитку системи громадсько-державного управління щодо досягнення соціально значущої мети.

Механізмами розвитку системи визначено: організацію спільної діяльності суб'єктами громадсько-державного управління; нормативне врегулювання на локальному рівні партнерської співпраці із стейкхолдерами; функціонування піклувальної ради; запровадження стандартів громадсько-активних шкіл.

Методи громадсько-державного управління: діагностичні, соціально-психологічні, економічні, інформаційні. До *форм* громадсько-державного управління віднесено колегіальні, групові, проєктні, програмно-цільові.

Суб'єктами розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти визначено: на рівні громади – місцеві ради (засновники), виконавчі комітети місцевих рад, депутатські комісії, відділи освіти органів місцевого самоврядування, піклувальні ради, громадські об'єднання, до повноважень яких відносяться замовлення освітніх послуг та створення умов для освітньої діяльності закладів загальної середньої освіти; на державному рівні – Кабінет Міністрів України, Міністерство освіти і науки України, Державна служба якості освіти України, управління освіти і науки обласних державних адміністрацій, відділи освіти районних державних адміністрацій, які відповідають за формування та реалізацію освітньої політики, моніторинг якості освіти та освітньої діяльності; на рівні закладу загальної середньої освіти – загальні збори (конференція), дирекція закладу, педагогічна рада, органи самоврядування працівників закладу освіти, органи учнівського самоврядування, органи батьківського самоврядування, які забезпечують організацію якісної освітньої діяльності на основі запитів і потреб громади та учасників освітнього процесу в межах визначених нормативністю.

Рефлексивно-результативний блок моделі включає: результат, що полягає у пролонгованій якісній зміні стану системи громадсько-державного управління, конкурентоспроможних послугах закладів загальної середньої освіти, задоволенні освітніх потреб і запитів учасників освітнього процесу й громади; напрями подальшого розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти – зростання рівня управлінської майстерності суб'єктів системи громадсько-державного управління; комфортність усіх суб'єктів та їх задоволення рівнем демократизації управління; налагодження інформаційних зв'язків щодо запитів на освітні послуги в системі «заклад освіти-родина-громада», сталий розвиток системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти; співпраця стейкхолдерів та суб'єктів розвитку системи громадсько-державного управління; позитивна динаміка якості освіти; успішне позиціонування закладів загальної середньої освіти на ринку освітніх послуг.

Для запровадження моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти розроблено відповідну технологію, яка складається з трьох взаємопов'язаних блоків: цільового, процесуального й результативного – та включає сукупність алгоритмізованих дій із визначеними завданнями, методами та формами реалізації.

Обґрунтовано *цільовий блок технології*, що визначається: соціальним замовленням, метою, завданнями та методологічними засадами.

Процесуальний блок включає чотири етапи: мотиваційний, когнітивний, організаційний і рефлексивний. У кожному з них визначені мета, завдання, методи, форми, очікувані результати. З метою здійснення наскрізного моніторингу вказаної технології розроблено відповідні факторно-критеріальні субмоделі оцінки кожного із зазначених етапів.

Результативний блок технології спрямовано на визначення рівня ефективності запровадження моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти, реалізацію соціального замовлення, досягнення соціально значущої мети, позитивної динаміки якості освітніх послуг, задоволення освітніх запитів учасників освітнього процесу й громади.

Третій розділ **«Експериментальна перевірка моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти»** присвячено експериментальній перевірці моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти та підготовці методичних рекомендацій для керівників закладів освіти щодо її впровадження.

Відповідно до програми експериментальної перевірки, метою якої було підтвердження гіпотези про те, що запровадження розробленої моделі в закладі загальної середньої освіти забезпечуватиме пролонговану якісну зміну стану системи громадсько-державного управління, конкурентоспроможність послуг закладів загальної середньої освіти, задоволення освітніх потреб і запитів учасників освітнього процесу й громади та сприятиме демократизації закладів загальної середньої освіти, реалізації соціального замовлення здобувачів освіти, зокрема на основі залучення громадських інституцій до управління закладом освіти.

У межах проведення експериментальної перевірки моделі застосовано комплекс методів дослідження – теоретичних та емпіричних. На основі вивчення та відбору необхідних методів, сформовано методіку експериментальної перевірки, що складається із аналітико-діагностичного, апробаційного і результативного блоків.

Здійснення експериментальної перевірки моделі скомпоновано із таких етапів: підготовчого, констатувального, формувального та контрольного. Під час підготовчого етапу проаналізовано ступінь розробленості теми дослідження в наукових джерелах, розроблено програму експериментальної перевірки, обрано склад учасників. У ході констатувального етапу визначено практичний стан розвитку системи громадсько-державного управління в закладах загальної середньої освіти, розроблено модель розвитку системи та технологію її запровадження. На формувальному етапі апробовано технологію запровадження моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти в освітню діяльність експериментальних

закладів загальної середньої освіти. На контрольному етапі проведено діагностування експериментальних і контрольних закладів загальної середньої освіти та порівняння отриманих результатів, що мають досить суттєву різницю.

У ході експериментальної перевірки моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти встановлено, що педагогічні працівники висловлюють позицію щодо подальшого розвитку системи громадсько-державного управління. Результати дослідження вказують, що 29% учителів експериментальних закладів засвідчують, що переважає означений вид управління, тоді як у контрольних закладах загальної середньої освіти – 11%.

Описано результати експериментальної перевірки ефективності системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти та наведено їх узагальнення, у яких прослідковується позитивна динаміка розвитку системи в експериментальних закладах, що підтверджується даними математичної статистики. Зокрема, результатами дослідження встановлено, що запровадження моделі розвитку системи громадсько-державного управління забезпечило приріст між початковими й підсумковими результатами в експериментальних закладах загальної середньої освіти на 40%, що дозволило на підсумковому етапі експериментальної перевірки вийти на достатній рівень розвитку системи громадсько-державного управління, зокрема за інформаційно-діагностичним фактором – приріст 0,07; за організаційно-координаційним – 0,03; за контрольньо-експертним – 0,04; за координувально-коригувальним – 0,02, а приріст у контрольних закладах загальної середньої освіти становить 19%. Узагальнені результати показників рівнів розвитку системи громадсько-державного управління в експериментальних і контрольних закладах загальної середньої освіти наведено в таблиці.

Таблиця

Узагальнені результати факторів розвитку системи громадсько-державного управління в експериментальних і контрольних закладах загальної середньої освіти

Фактори розвитку системи ГДУ	Контрольні ЗЗСО			Експериментальні ЗЗСО		
	Початкові результати	Підсумкові результати	Приріст	Початкові результати	Підсумкові результати	Приріст
Інформаційно-діагностичний	0,07	0,08	0,01	0,09	0,12	0,03
Інтегрувально-моделювальний	0,08	0,1	0,02	0,08	0,15	0,07
Організаційно-координаційний	0,11	0,12	0,01	0,12	0,15	0,03
Контрольно-експертний	0,09	0,11	0,02	0,07	0,11	0,04
Координувально-коригувальний	0,07	0,09	0,02	0,12	0,14	0,02
Загальна сума	0,42	0,5	0,08	0,48	0,67	0,19
Рівні розвитку системи ГДУ	Середній	Середній	19%	Середній	Достатній	40%

На основі теоретичних і практичних результатів дослідження підготовлено методичні рекомендації для керівників закладів освіти щодо запровадження моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні розроблено, теоретично обґрунтовано, оформлено модель розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти та експериментально перевірено її результативність. Узагальнені дані дали підстави для формулювання таких висновків.

1. Проаналізовано стан розробленості проблеми розвитку системи громадсько-державного управління в науці та практиці й установлено, що державно-громадське управління в закладі загальної середньої освіти потребує розвитку, удосконалення, активізації громадської складової відповідно до вимог часу, перерозподілу домінуючих впливів, що характерно для системи громадсько-державного управління, демократизації управління, зумовленої, у тому числі, реформою децентралізації в Україні, що передбачає розширення повноважень громад і високий суспільний запит на забезпечення якісних публічних послуг, зокрема в галузі освіти.

Практичне визначення ступеня розвитку означеної системи управління в закладах загальної середньої освіти дало змогу резюмувати, що нині громадсько-державне управління перебуває на стадії становлення, адже 10% опитаних респондентів із числа директорів, які у свою чергу є представниками об'єднаних територіальних громад, стверджують, що переважає саме цей вид управління, 90% респондентів констатують державно-громадське управління, проте 15% із них висловлюють своє бачення щодо зміни підходів до управління закладами загальної середньої освіти, указують на необхідність розробки механізмів громадсько-державного управління, методичних рекомендацій щодо його запровадження та розглядають можливість проходження відповідного навчання з підвищення кваліфікаційного рівня.

У ході дослідження окреслено понятійний апарат, визначено ключові дефініції та уточнено зміст таких понять: «громадсько-державне управління в освіті», «громадсько-державне управління в закладі загальної середньої освіти», «система громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти», «розвиток системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти».

Визначено, що *громадсько-державне управління в освіті* – це вид соціально-педагогічного управління, процес взаємовпливу громадських і державних інституцій як суб'єктів управління, що ґрунтується на спільній діяльності, партнерських зв'язках, з метою реалізації соціальних замовлень громади щодо розвитку особистості та піднесення цінності освіти як основи благополуччя суспільства.

Підкреслено, що *громадсько-державне управління в закладі загальної середньої освіти* – вид соціально-педагогічного управління, процес

взаємовпливу громадських і державних суб'єктів управління, що заснований на спільній діяльності, партнерських зв'язках з метою реалізації соціальних замовлень та із забезпеченням пріоритету прав органів громадського управління та самоврядування.

Зазначено, що *система громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти* – це цілісність взаємопов'язаних елементів, що поєднуються управлінськими впливами в системній взаємодії суб'єктів управління і забезпечують відкритість, інтегративність та соціальну значущість результату освітньої діяльності закладу.

Обґрунтовано, що *розвиток системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти* – це цілеспрямований процес партнерської взаємодії суб'єктів громадського і державного управління, що полягає в трансформації (перетворенні) вертикальних впливів на стан об'єкта управління в горизонтальні з метою пролонгованого переведення його на новий (вищий) рівень для забезпечення якості та конкурентоспроможності послуг закладу загальної середньої освіти й задоволення освітніх потреб і запитів учасників освітнього процесу та громади.

2. Визначено й деталізовано критерії розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти та оформлено їх у факторно-критеріальну субмодель оцінки розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти.

На основі аналізу наукових джерел, експертного оцінювання, власного практичного досвіду визначено та деталізовано такі критерії розвитку громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти: інформаційна відкритість закладу освіти, маркетингова діяльність, цифровізація освітнього процесу, стратегічне планування роботи закладу загальної середньої освіти, розвиток мережі органів громадського управління та самоврядування, зв'язки з громадськістю, організація освітнього процесу на основі суспільних запитів, використання ресурсів громадою, проектна діяльність, фандрайзингова діяльність, краудфандинг у роботі закладу освіти, співпраця із закладами освіти, партнерство з підприємствами, установами, представниками бізнесу, реалізація концепції громадсько-активних шкіл, якість освітньої діяльності, моніторинг якості освіти, громадський нагляд (контроль), рівень задоволеності учасників освітнього процесу та стейкхолдерів, відповідність організації освітньої діяльності суспільним запитам.

Зазначені критерії оформлено у факторно-критеріальну субмодель оцінки розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти.

3. Розроблено та експериментально перевірено модель розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти.

Керуючись провідними досягненнями педагогічної науки у сфері моделювання управління закладами освіти, розроблено модель розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти, що складається із чотирьох взаємопов'язаних блоків, а саме: цільового (визначення мети і завдань розвитку системи громадсько-державного

управління в закладі загальної середньої освіти), теоретичного (нормативно-правові аспекти розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти; наукові підходи: системний, синергетичний, кібернетичний, діяльнісний, середовищний, інформаційний, ситуативний; зв'язок системи громадсько-державного управління із різними видами менеджменту: стратегічного, інноваційного, адаптивного, партисипативного, маркетингового, інформаційного управління; принципи розвитку системи громадсько-державного управління); змістовно-технологічного (функції, механізми, методи, форми, зміст технології розвитку системи громадсько-державного управління, суб'єкти та їх повноваження), рефлексивно-результативного (оцінка результату, що полягає у пролонгованій якісній зміні стану системи громадсько-державного управління, конкурентоспроможних послугах закладів загальної середньої освіти, задоволенні освітніх потреб і запитів учасників освітнього процесу і громади, та проектування напрямів подальшого розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти).

Результати експериментальної перевірки впровадження вказаної моделі в освітній процес експериментальних закладів загальної середньої освіти свідчать про наявність позитивної динаміки в розвитку системи громадсько-державного управління зокрема та закладів освіти взагалі, створенні позитивного психологічного клімату, активізації громадської складової управління, досягненні соціально значущої мети, орієнтованої на задоволення освітніх потреб не тільки здобувачів освіти, а й громади.

4. Змодельовано та визначено зміст технології запровадження моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти, що складається з трьох взаємопов'язаних блоків (цільового, процесуального і результативного) та включає сукупність детально описаних алгоритмізованих дій із визначеними завданнями, методами, формами реалізації.

5. Підготовлено методичні рекомендації щодо впровадження моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти.

Проведене дослідження дає змогу зазначити, що система громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти перебуває на стадії становлення та розвитку, що значним чином розширює можливості для подальших наукових розвідок, спрямованих на теоретико-методологічне обґрунтування його механізмів та демократизацію управління закладами освіти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, у яких опубліковано основні результати дисертації:

1. Михасюк О. К. Теоретичні аспекти державно-громадського управління загальноосвітнім навчальним закладом. *Науковий журнал «ScieceRise». Педагогічна освіта. 2016. № 2/5. С. 46–50.*

2. Михасюк О. К. Упровадження громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти у контексті законодавчих змін. *Імідж сучасного педагога*. 2017. № 8(177). С. 15–17.

3. Михасюк О. К. Технологія впровадження моделі системи громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Т. 2, вип. 18. С. 156–160.

4. Михасюк О. К. Критерії ефективності громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти. *Науковий часопис Національного пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 5 Педагогічні науки: реалії та перспективи; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова*. Київ: Видав. дім «Гельветика», 2019. Вип. 71 С. 164–169.

5. Михасюк О. К. Моделювання системи громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Київ: Видав. дім «Гельветика», 2019. Т. 1, № 67. С. 92–96.

6. Михасюк О. К. Стан використання громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти. *Адаптивне управління: теорія і практика: електронне наук. фахове вид. Сер. «Педагогіка»*. 2019. Вип. 7(13). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/186/191>

7. Михасюк О. К. Стратегічна складова системи громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Київ: Видав. дім «Гельветика», 2020. Т. 1, № 71. С. 209–213.

8. Михасюк О. К. Маркетингова складова системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти. *Scientific Journal Virtus*. 2020. № 45. С. 109–113.

9. Михасюк О. К. Інформаційний підхід у системі громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти. *Електронне наукове фахове видання «Адаптивне управління: теорія і практика»*. Сер. «Педагогіка». 2020. Вип. 9(17). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/268>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

10. Михасюк О. К. Розвиток громадсько-державного управління загальноосвітнім навчальним закладом. *Соціально-економічні та гуманітарні аспекти світових інноваційних трансформацій: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 30 берез. 2016 р.)*. Київ: ДВНЗ «Ун-ет менедж. освіти», 2016. С. 164–168. URL: <http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimp/i-mizhnarodna-naukovo-practichna-konferenc-30-03>

11. Михасюк О. К. Основні аспекти громадсько-державного управління загальноосвітнім навчальним закладом. *Керівник нової української школи: світоглядно-професійні орієнтири: зб. наук. праць / ред. кол.: В. П. Андрущенко (голова), В. П. Бех (заступ. голови) та ін.; МОН України, НАПНУ України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова*, 2017. С. 104–107.

12. Михасюк О. К. Використання адаптивного підходу в умовах запровадження громадсько-державного управління закладом загальної

середньої освіти. *Адаптивні процеси в національній системі освіти: зб. матеріалів V Всеукр. наук. форуму / упоряд. О. О. Почуєва; ред. кол.: Г. В. Єльнікова (голова), Г. Ю. Кравченко, Л. О. Лузан, З. В. Рябова. Харків: Озеров Г. В., 2020. С. 102–103.*

13. Михасюк О. К. Реалізація системного підходу в запровадженні громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти. *Психолого-педагогічні проблеми соціалізації особистості в сучасних умовах: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 31 січ. – 1 лют. 2020 р.). Київ: Таврійський нац. ун-т імені В. І. Вернадського, 2019. С. 158–162*

14. Михасюк О. К. Розвиток системи громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти в умовах реформи децентралізації. *Інноваційні наукові дослідження у галузі педагогіки та психології: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 7–8 лют. 2020 р.). Запоріжжя: Класичний приват. ун-т, 2020. Ч. II. С. 56–60.*

15. Михасюк О. К. Становлення системи громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти на адаптивних засадах. *Розбудова єдиного інформаційного простору впродовж життя (Forum-SOIS, 2020): зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. WEB-форуму, Київ-Харків, 25–27 берез. 2020 р.). Харків: Вид-во «Мадрид», 2020. С. 188–189. URL: <http://ikpt.uipa.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/ZbForumSOIS-2020sait.pdf>*

16. Михасюк О. К. Партисипативна складова системи громадсько-державного управління закладами загальної середньої освіти. *Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 29–30 трав. 2020 р.). Запоріжжя: Класичний приват. ун-т, 2020. С. 120–123.*

17. Михасюк О. К. Інноваційна складова системи громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти. *Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної педагогіки та психології: зб. тез наук. робіт учасників Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 26–27 черв. 2020 р.). Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2020. С. 102–104.*

18. Михасюк О. К. Реалізація середовищного підходу у системі громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти. *Сучасна педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 10–11 лип. 2020 р.). Київ: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2020. Ч. 1. С. 99–101.*

Наукові праці, які додатково відображають результати дисертації:

19. Михасюк О. К. Теоретичні основи громадсько-державного управління загальноосвітнім навчальним закладом. *Адаптивне управління: теорія і практика: електронне наук. фахове вид. Сер. «Педагогіка. 2017. Вип. 2(3). URL: http://am.eor.by/images/adapt/vol3p/17_am_02_03_mykhasiuk.pdf*

20. Михасюк О. К. Реалізація ситуативного підходу у системі громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти. *Український*

психолого-педагогічний збірник: наук. період. вид. 2020. № 20(20), липень. С. 60–63.

АНОТАЦІЇ

Михасюк О.К. Розвиток системи громадсько-державного управління в загальноосвітньому навчальному закладі. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.06 «Теорія і методика управління освітою». – Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, Київ, 2021.

Дисертаційна робота є теоретико-експериментальним дослідженням проблеми розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти. У межах дослідження проаналізовано стан розробленості вказаної проблеми в науці та практиці. Визначено та деталізовано критерії розвитку системи громадсько-державного управління закладом загальної середньої освіти. Розроблено й експериментально перевірено модель розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти. Змодельовано та визначено зміст технології запровадження зазначеної моделі. Розроблено методичні рекомендації щодо запровадження моделі розвитку системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти.

Ключові слова: заклад загальної середньої освіти, управління, управління закладом загальної середньої освіти, система, система управління, розвиток, розвиток системи, державно-громадське управління, громадсько-державне управління в освіті, система громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти, розвиток системи громадсько-державного управління в закладі загальної середньої освіти.

Михасюк О. К. Развитие системы общественно-государственного управления в общеобразовательном учебном заведении. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.06 «Теория и методика управления образованием». – Государственное заведение высшего образования «Университет менеджмента образования» Национальной академии педагогических наук Украины, Киев, 2021.

Диссертационная работа является теоретико-экспериментальным исследованием проблемы развития системы общественно-государственного управления в общеобразовательном учебном заведении. В пределах исследования проанализировано состояние разработанности указанной проблемы в науке и практике. Разработана и экспериментально проверена модель развития системы общественно-государственного управления в общеобразовательном учебном заведении. Смоделировано и определено содержание технологии внедрения указанной модели. Разработаны

методические рекомендации по внедрению модели системы общественно-государственного управления в общеобразовательном учебном заведении.

Ключевые слова: общеобразовательное учебное заведение, управление, управление общеобразовательным учебным заведением, система, система управления, развитие, развитие системы, государственно-общественное управление, общественно-государственное управление в образовании, система общественно-государственного управления в общеобразовательном учебном заведении, развитие системы общественно-государственного управления в общеобразовательном учебном заведении.

Mykhasiuk O. K. Development of the public-state management system of the general educational institution. – Qualifying scientific work as a manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Pedagogical Sciences in the speciality 13.00.06 «Theories and principles of education management». – State institution of higher education «University of education management» of National academy of pedagogical sciences of Ukraine, Kyiv, 2021.

This thesis presents theoretical and investigational study of the problem of the public-state management development system in general secondary educational institution. The study analyzed the development status of this problem in science and practice. The criteria of effectiveness of the system of public-state management of the general secondary educational institution are determined and specified. The model of the public-state management development system and technology of management of general secondary educational institution on the public-state basis are developed and experimentally-verified. The structural components of the model have been characterized, the criteria of effectiveness of the public-state system and the levels of its development have been established. Methodical recommendations on introducing the model of the public-state management system in the general secondary educational institution have been developed.

Key words: general secondary educational institution, management, management of the general secondary educational institution, system, system of management, development, development of system, public-state management, state-public management, system of the public-state management, development of the system of the public-state management in general secondary educational institution

Підписано до друку 05.04.2021 р. Формат 60x90/16.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9.
Тираж 100. Зам. 239.

Державний заклад вищої освіти
«Університет менеджменту освіти»
04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-А
тел: +38 (044) 481-38-00; факс: +38 (044) 484-10-96
www.umo.edu.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 7227 від
28.12.2020 р.

